

Sygn. akt I UK 553/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski

w sprawie z odwołania I.F.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o podjęcie wypłaty emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 października 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego 240 zł
(dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 18 lipca 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 16 czerwca 2015 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. z 26 listopada 2014 r. przyznającej ubezpieczonej prawo do emerytury nauczycielskiej od 1 listopada 2013 r. i równocześnie zawieszającej wypłatę świadczenia emerytalnego z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się zaskarżyła w całości. Zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż ubezpieczona, by uzyskać wypłatę świadczenia emerytalnego, które nabyła na zasadzie art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela, zobowiązana była do rozwiązania wszelkich łączących ją stosunków pracy wykonywanych w chwili nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej, mimo iż uprzednio rozwiązała już wszelkie obejmujące ją stosunki pracy w celu przyznania jej prawa do emerytury nauczycielskiej. Ponadto, zarzucono naruszenie art. 2 w zw. z art. 32 Konstytucji RP przez nieuwzględnienie przez Sąd Apelacyjny w [...] obowiązujących w demokratycznym państwie prawnym zasady sprawiedliwości społecznej i wynikającej z niej zasad zaufania obywateli do państwa, stanowionego przez nie prawa i ochrony praw nabytych.

Zdaniem skarżącej „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. oraz istnieje potrzeba dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów”. Skarżąca wskazała na rozbieżności wynikające z zestawienia wyroku Sądu Najwyższego z 3 marca 2011 r., II UK 299/10 z wyrokiem Sądu Najwyższego z 22 lutego 2007 r., I UK 229/06. W uzasadnieniu wniosku stwierdziła, że istnieje konieczność zainicjowania przez Sąd Najwyższy rozważań w zakresie dotyczącym zasadności stosowania względem grupy obywateli, którymi są nauczyciele, art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) w sytuacji, gdy w orzecznictwie sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego podnosi się szczególny charakter ustawy, jaką jest Karta Nauczyciela. Zdaniem skarżącej istnieje konieczność dokonania wykładni art. 103a ww. ustawy odnoszącego się do kwestii zawieszenia prawa do emerytury. Podkreśliła, że brzmienie art. 103a ww. ustawy jednoznacznie stanowi o prawie do emerytury, które ulega zawieszeniu, a nie prawie do wypłaty emerytury. Skarżąca wskazała dalej, że regulacja art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela posiada status regulacji szczególnej, tym samym skonkretyzowania/ uzasadnienia wymaga zasadność stosowania art. 103a względem szczególnej grupy pracowników, jakimi są

nauczyciele, do których zastosowanie w zakresie emerytury mają odrębne przepisy tylko w tych przypadkach, w których ustawa Karta Nauczyciela odsyła do innych ustaw. Wskazała również na art. 47 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, argumentując, że przepis ten jednoznacznie stanowi, że odrębne przepisy określają zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych po 31 grudnia 1948 r. (do których zalicza się ubezpieczona), a przed dniem 1 stycznia 1969 r. Z kolei brak jest jakiegokolwiek regulacji, która uprawniałaby i uzasadniałaby stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS względem nauczycieli, którzy posiadają szczególną ustawę, a to Kartę Nauczyciela i która zawiera przepisy *lex specialis* względem ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o „oddalenie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania”, względnie o jej oddalenie, oraz o zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca wskazała na art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., co sugeruje oparcie wniosku na trzech przesłankach, a mianowicie: (-) występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (pkt 1), (-) potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), (-) oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (pkt 3). Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje jednak, że skarżąca nie wyróżnia (oddziela) należycie podstaw przysądu, to znaczy w stopniu pozwalającym zidentyfikować argumenty

uzasadniające występowanie w sprawie poszczególnych przesłanek przedsądu, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W tym miejscu zasadnym jest odwołanie się do orzecznictwa Sądu Najwyższego w celu przedstawienia warunków, jakie powinien spełniać wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej, w sytuacji powołania się na poszczególne - wykluczające się wzajemnie - przesłanki przedsądu.

Jeżeli chodzi o uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżąca powinna wskazać za pomocą wywodu prawnego na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżąca (por. postanowienie SN z 27 października 2015 r., II PK 61/15, LEX nr 1968444). Zagadnienie powinno odnosić się do konkretnego przepisu prawa albo konkretnej regulacji prawnej, co oznacza po stronie skarżącej konieczność sformułowania przepisu (zespołu przepisów lub norm prawnych), którego dotyczy przedstawiane zagadnienie (por. postanowienie SN z 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, LEX nr 1515455). Ponadto, problem przedstawiony jako istotne zagadnienie prawne nie może sprowadzać się do zwykłej wykładni i stosowania prawa (por. postanowienia SN z 16 marca 2009 r., III UK 90/08, LEX nr 707909) ani sprowadzać się do wątpliwości skarżącego odnośnie prawidłowości rozstrzygnięcia jego indywidualnej sprawy (por. postanowienie SN z 26 maja 2010 r., II PK 55/10, LEX nr 1663558).

Odnosnie natomiast wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, to skarżąca powinna wskazać, że określony przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć; jak też należy wykazać, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie SN z 24 kwietnia 2014 r., LEX nr 1466239; postanowienie SN z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 42436). Oznacza to, że skarżąca powinna nie tylko określić przepisy wymagające wykładni, ale także wskazać poważne wątpliwości interpretacyjne wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego

źródła tych wątpliwości, bądź rozbieżności w orzecznictwie sądów, przy czym chodzi tu o rozbieżności w wykładni, a nie stosowaniu prawa (por. postanowienie SN z 20 lutego 2014 r., III SK 63/13, LEX nr 1455742). Należy jednocześnie podkreślić, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie SN z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934).

Jeżeli chodzi o przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (oczywista zasadność skargi kasacyjnej), odwołanie się do tej przesłanki wymaga od skarżącej nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżąca powinna wskazać, w czym - w jej ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie SN z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Redakcja wniosku oraz jego uzasadnienie nie pozwala zidentyfikować wskazanych wyżej okoliczności. Skarżąca wskazuje na art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stawiając pytanie o jego zastosowanie w sytuacji grupy nauczycieli, do której należy skarżąca. We wniosku brak jednak pogłębionej analizy prawnej tego przepisu, możliwych jego interpretacji, a także analizy orzecznictwa w tym zakresie. Trudno tym samym przypisać rozważaniom skarżącej charakter uzasadnienia twierdzenia o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jeżeli chodzi o twierdzenie o występowaniu rozbieżności w orzecznictwie, skarżąca wprawdzie wskazała na dwa zdaniem niej rozbieżne rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, niemniej nie sprecyzowała rozbieżności wynikających z zestawienia tych orzeczeń. Na marginesie, warto zauważyć, że z zestawienia orzeczeń wskazanych przez skarżącą wynika, że Sąd Najwyższy w wyroku z 3 marca 2011 r., II UK 299/10, LEX 817535, dokonał pogłębionej analizy art. 103 ust. 2a ustawy o

emeryturach i rentach z FUS, uwzględniając twierdzenia i argumenty zawarte w wydanym wcześniej wyroku Sądu Najwyższego z 22 lutego 2007 r., I UK 229/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 80. Skarżąca nie odniosła się do stanowiska i argumentów prawnych zawartych w wyroku z 3 marca 2011 r. W tych okolicznościach trudno uznać, że skarżąca wykazała występowanie w sprawie potrzeby wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności z orzecznictwie sądów, których rozstrzygnięcie jest niezbędne dla rozstrzygnięcia tej sprawy. Jeżeli natomiast chodzi o twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, nie zostało ono w żaden sposób wykazane przez skarżącą.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., a także § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.), oraz art. 108 § 1 k.p.c. - w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

as